C/2025/3975

20.8.2025.

PADOMES IETEIKUMS,

(2025. gada 8. jūlijs),

par Beļģijas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

(C/2025/3975)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 ([1]), un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

Vispārīgi apsvērumi

(1) Regulā (ES) 2024/1263, kas stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī, ir precizēti ekonomikas pārvaldības sistēmas mērķi, proti, veicināt stabilas un ilgtspējīgas publiskās finanses un ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi un noturību, izmantojot reformas un investīcijas, un novērst pārmērīgu valdības budžeta deficītu. Regulā noteikts, ka Padome un Komisija Eiropas pusgada kontekstā veic daudzpusēju uzraudzību saskaņā ar LESD noteiktajiem mērķiem un prasībām. Eiropas pusgads jo īpaši ietver konkrētām valstīm adresētu ieteikumu formulēšanu un īstenošanas uzraudzību. Minētā regula arī veicina valstu atbildību par fiskālo politiku un uzsver tās orientāciju vidējā termiņā apvienojumā ar efektīvāku un saskaņotāku izpildi. Katrai dalībvalstij ir jāiesniedz Padomei un Komisijai valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālais plāns, kurā ietvertas tās fiskālās, reformu un investīciju saistības četru vai piecu gadu periodā atkarībā no valsts likumdošanas termiņa ilguma. Neto izdevumu ([2]) virzībai šajos plānos ir jāatbilst regulas prasībām, tostarp prasībām par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās trajektorija vai tam jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no iekšzemes kopprodukta (IKP), un ka vispārējās valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem Līgumā noteiktās atsauces vērtības, kas ir 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar minētajā regulā izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par trim gadiem.

([1]) OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto izdevumi, kā definēts Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktā: "neto izdevumi" ir valdības izdevumi, atskaitot i) procentu izdevumus; ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus; iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem; iv) valsts izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu; v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

(2) Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ([3]), ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms ("ANM"), stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. ANM nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi sniedzot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada prioritātēm ANM veicina ekonomikas un sociālo atveseļošanu, vienlaikus virzot ilgtspējīgas reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju Savienībā un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(3) 2023. gada 27. februārī pieņemtās Eiropas Parlamenta un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/435 ([4]) ("*REPowerEU* regula") mērķis ir pakāpeniski izbeigt Savienības atkarību no Krievijas fosilo degvielu importa. Tas palīdz iegūt enerģētisko drošību un dažādot Savienības energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Beļģija savā nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(4) Beļģija savu atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu Komisijai iesniedza 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši minētās regulas 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma īstenošanas lēmumu par Beļģijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu ([5]) un 2023. gada 8. decembrī grozīja šo lēmumu saskaņā ar 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finansiālā atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu ([6]). Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, kurā konstatēts, ka Beļģija ir apmierinoši sasniegusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša sasniegšana nozīmē to, ka nav bijis regresa attiecībā uz tās pašas reformas vai investīcijas iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(5) Padome 2025. gada 20. jūnijā pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, ar ko apstiprina Beļģijas valsts vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu ([7]). Plāns tika iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 11. pantu un 36. panta 1. punkta a) apakšpunktu, aptverot laikposmu no 2025. līdz 2029. gadam, un tajā noteikta fiskālā korekcija septiņu gadu periodā.

(6) 2024. gada 26. novembrī Komisija, pamatojoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 ([8]), pieņēma 2025. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Beļģija nebija minēta starp tām dalībvalstīm, par kurām būs jāizstrādā padziļināts pārskats. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2025. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku ([9]) Padome pieņēma 2025. gada 13. maijā un Vienoto nodarbinātības ziņojumu – 2025. gada 10. martā.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 13. jūlijs) par Beļģijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 10161/2021).

([6]) Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 8. decembris), ar ko groza 2021. gada 13. jūlija Īstenošanas lēmumu par Beļģijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 15570/2023).

([7]) Padomes Ieteikums, (2025. gada 20. jūnijs), ar ko apstiprina Beļģijas vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu (OV C, C/2025/3698, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

([9]) Padomes Ieteikums (2025. gada 13. maijs) par eurozonas ekonomikas politiku (OV C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komisija 2025. gada 29. janvārī publicēja Konkurētspējas kompasu – stratēģisku satvaru, kura mērķis ir nākamajos piecos gados palielināt ES globālo konkurētspēju. Tajā ir noteikti trīs pārmaiņu imperatīvi ilgtspējīgai ekonomikas izaugsmei: i) inovācija; ii) dekarbonizācija un konkurētspēja; iii) drošība. Lai novērstu inovācijas plaisu, ES vēlas veicināt rūpniecisko inovāciju, atbalstīt jaunuzņēmumu izaugsmi, izmantojot tādas iniciatīvas kā ES jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu stratēģija, un veicināt progresīvu tehnoloģiju, piemēram, mākslīgā intelekta un kvantu datošanas, ieviešanu. Tiecoties uz zaļāku ekonomiku, Komisija ir izstrādājusi visaptverošu Lētākas enerģijas rīcības plānu un tīras rūpniecības kursu, kas nodrošina, ka pāreja uz tīru enerģiju joprojām ir izmaksu ziņā efektīva, konkurētspējai labvēlīga, jo īpaši energoietilpīgās nozarēs, un ir izaugsmes virzītājspēks. Lai samazinātu pārmērīgu atkarību un palielinātu drošību, Savienība ir apņēmusies stiprināt globālās tirdzniecības partnerības, dažādot piegādes ķēdes un nodrošināt piekļuvi kritiski svarīgām izejvielām un tīras enerģijas avotiem. Šo prioritāšu pamatā ir horizontālie veicinošie faktori, proti, regulējuma vienkāršošana, vienotā tirgus padziļināšana, konkurētspējas finansēšana un uzkrājumu un investīciju savienība, prasmju un kvalitatīvu darbvietu veicināšana un labāka ES politikas koordinācija. Konkurētspējas kompass ir saskaņots ar Eiropas pusgadu, nodrošinot, ka dalībvalstu ekonomikas politika atbilst Komisijas stratēģiskajiem mērķiem, izveidojot vienotu pieeju ekonomikas pārvaldībai, kas veicina ilgtspējīgu izaugsmi, inovāciju un noturību visā Savienībā.

(8) 2025. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās līdztekus ANM īstenošanai. Lai rezultatīvi sasniegtu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz efektīvi pievērsties visām problēmām, kas konstatētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtiskai to daļai. Šiem konkrētai valstij adresētajiem ieteikumiem ir vienlīdz liela nozīme, lai novērtētu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 21. pantu grozītos atveseļošanas un noturības plānus.

(9) 2025. gada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi aptver galvenās ekonomikas politikas problēmas, kas nav pietiekami risinātas ar atveseļošanas un noturības plānos iekļautajiem pasākumiem, ņemot vērā attiecīgās problēmas, kas konstatētas 2019.–2024. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos.

(10) 2025. gada 4. jūnijā Komisija publicēja 2025. gada ziņojumu par Beļģiju. Tajā tika izvērtēts, kā Beļģija īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus un kā tā īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Pamatojoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti tika identificētas visneatliekamākās problēmas, ar kurām saskaras Beļģija. Tajā bija arī novērtēts Beļģijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības 2030. gada pamatmērķrādītāju sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības, kā arī sociālās atstumtības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Gada progresa ziņojuma novērtējums

(11) Padome 2025. gada 20. jūnijā Beļģijai ieteica šādus neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus: 3,6 % 2025. gadā, 2,5 % 2026. gadā, 2,5 % 2027. gadā, 2,1 % 2028. gadā un 2,1 % 2029. gadā, kas atbilst maksimālajam kumulatīvajam pieauguma tempam, kurš aprēķināts, atsaucoties uz 2024. gadu, proti, 3,6 % 2025. gadā, 6,1 % 2026. gadā, 8,8 % 2027. gadā, 11,1 % 2028. gadā un 13,4 % 2029. gadā. 2025.–2029. gadā šie maksimālie neto izdevumu pieauguma tempi sakrīt ar korektīvajiem pasākumiem saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1467/97 ([10]) 3. panta 4. punktu, kā Padome ieteikusi 2025. gada 20. jūnija ieteikumā par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu ([11]), un minētais ieteikums ir aizstājis Padomes 2025. gada 21. janvāra ieteikumu par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu ([12]). Beļģija 2025. gada 30. aprīlī iesniedza savu gada progresa ziņojumu ([13]) par veiktajām darbībām, reaģējot uz Padomes 2025. gada 21. janvāra ieteikumu, nolūkā novērst pārmērīga budžeta deficīta situāciju, par reformu un investīciju kopuma īstenošanu, kas ir korekcijas perioda pagarināšanas pamatā, par tādu reformu un investīciju īstenošanu, ar kurām reaģē uz galvenajām problēmām, kas konstatētas Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos. Gada progresa ziņojums atspoguļo arī Beļģijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 27. pantu.

([10]) Padomes Regula (EK) Nr. 1467/97 (1997. gada 7. jūlijs) par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L 209, 2.8.1997., 6. lpp.).
([11]) Padomes ieteikums (2025. gada 20. jūnijs) par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu Beļģijā [ST 10166/25].
([12]) Padomes ieteikums (2025. gada 21. janvāris) par pārmērīga budžeta deficīta situācijas novēršanu Beļģijā [5032/25].
([13]) 2025. gada progresa ziņojumi ir pieejami https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

(12) Krievijas agresijas karš pret Ukrainu un tā sekas ir eksistenciāls izaicinājums Eiropas Savienībai. Komisija ieteica koordinēti aktivizēt Stabilitātes un izaugsmes pakta valsts izņēmuma klauzulu, lai atbalstītu ES centienus panākt strauju un būtisku aizsardzības izdevumu palielinājumu, un Eiropadome šo priekšlikumu atzinīgi novērtēja 2025. gada 6. marta sanāksmē. Pēc Beļģijas 2025. gada 30. aprīļa lūguma Padome 2025. gada 8. jūlijs pēc Komisijas ieteikuma pieņēma ieteikumu, kas ļauj Beļģijai atkāpties no ieteiktā neto izdevumu maksimālā pieauguma tempa un pārsniegt to ([14]).

(13) Saskaņā ar *Eurostat* apstiprinātajiem datiem ([15]) Beļģijas vispārējās valdības budžeta deficīts palielinājās no 4,1 % no IKP 2023. gadā līdz 4,5 % 2024. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds palielinājās no 103,2 % no IKP 2023. gada beigās līdz 104,7 % 2024. gada beigās. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieauguma tempam 4,2 % apmērā 2024. gadā. Gada progresa ziņojumā Beļģija prognozē, ka neto izdevumu pieaugums 2024. gadā būs 3,9 %. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja ([16]), kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2024. gadā bija ekspansīva, proti, 0,4 % no IKP.

(14) Saskaņā ar gada progresa ziņojumu Beļģijas budžeta prognožu pamatā esošajā makroekonomikas scenārijā paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā pieaugs par 1,2 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā tiek prognozēta 2,8 % apmērā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2025. gadā palielināsies par 0,8 % un 2026. gadā par 0,9 %, savukārt SPCI inflācija 2025. gadā plānota 2,8 % apmērā un 2026. gadā 1,8 % apmērā.

(15) Gada progresa ziņojumā paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā palielināsies līdz 5,5 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 107,2 %. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 6,0 % 2025. gadā. Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 5,4 % no IKP. Deficīta pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo lielākus izdevumus par izmaksām, kas saistītas ar sabiedrības novecošanu, aizsardzību un procentu maksājumiem. Saskaņā ar Komisijas aprēķiniem šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam 5,0 % apmērā 2025. gadā. Šīs neto izdevumu pieauguma prognozes, kas ir mazākas nekā gada progresa ziņojumā norādītās, ir saistītas ar mazāku prognozēto izdevumu pieaugumu bruto pamatkapitāla veidošanā un starppatēriņā, kā arī mazāku diskrecionāro ieņēmumu samazināšanas pasākumu ietekmi Komisijas prognozē. Pamatojoties uz Komisijas aplēsēm, fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2025. gadā būs ekspansīva, proti, 0,4 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2025. gada beigās palielināsies līdz 107,1 %. Parāda attiecības pret IKP pieaugums 2025. gadā galvenokārt atspoguļo pastāvīgi lielo vispārējās valdības budžeta deficītu.

(16) Komisijas 2025. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta ("dotācijām") 2025. gadā tiks finansēti vispārējās valdības izdevumi, kuru apmērs atbilst 0,1 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,1 % no IKP 2024. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Beļģijas vispārējās valdības bilanci un parādu.

(17) Vispārējās valdības aizsardzības izdevumi Beļģijā 2021. gadā bija 0,9 % no IKP, 2022. gadā 1,0 % no IKP un 2023. gadā 0,9 % no IKP ([17]). Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi paredzēts, ka aizsardzības izdevumi būs 1,3 % no IKP 2024. gadā un 1,7 % no IKP 2025. gadā. Tas atbilst pieaugumam par 0,8 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar 2021. gadu. Laikposms, kad tiek aktivizēta valsts izņēmuma klauzula (2025.–2028. gads), ļauj Beļģijai pārskatīt valdības izdevumu prioritātes vai palielināt valdības ieņēmumus, lai ilgstoši lielāki aizsardzības izdevumi neapdraudētu fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā.

([14]) Padomes Ieteikums (2025. gada 8. jūlijs), ar ko Beļģijai ļauj novirzīties no neto izdevumu maksimālajiem pieauguma tempiem, kurus noteikusi Padome saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1263 (Valsts izņēmuma klauzulas iedarbināšana) (OV C, C/2025/3960, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([15]) *Eurostat* euro rādītāji, 22.04.2025.

([16]) Fiskālo nostāju definē kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālo nostāju mēra kā starpību starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

([17]) *Eurostat*, valdības izdevumi pēc valdības funkciju klasifikācijas (*COFOG*). *COFOG* un NATO definīciju metodoloģisko atšķirību dēļ izdevumi, kuru pamatā ir *COFOG* definīcija, var atšķirties no izdevumiem, kuru pamatā ir NATO definīcija.

(18) Saskaņā ar Komisijas 2025. gada pavasara prognozi paredzēts, ka neto izdevumi Beļģijā 2025. gadā pieaugs par 5,0 %. Pamatojoties uz Komisijas 2025. gada pavasara prognozi, ir paredzams, ka Beļģijas neto izdevumu pieaugums 2025. gadā pārsniegs maksimālo pieauguma tempu, ko paredzēts noteikt saskaņā ar Komisijas ieteiktajiem korektīvajiem pasākumiem, kas atbilst novirzei ([18]) par 0,7 % no IKP. Tomēr prognozētā novirze ir valsts izņēmuma klauzulas elastības robežās, pamatojoties uz pašreizējām aizsardzības izdevumu prognozēm.

(19) Gada progresa ziņojumā nav iekļautas budžeta prognozes par periodu pēc 2025. gada. Pamatojoties uz prognozes termiņā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisija savā 2025. gada pavasara prognozē paredz, ka vispārējās valdības budžeta deficīts 2026. gadā būs 5,5 % no IKP. Budžeta deficīta pieaugums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo lielākus procentu izdevumus. Šīs norises atbilst neto izdevumu pieaugumam par 3,0 % 2026. gadā. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālā nostāja, kas ietver gan valsts, gan ES finansētos izdevumus, 2026. gadā ir prognozēta ierobežojoša, proti, 0,3 % no IKP. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2026. gada beigās samazināsies līdz 109,8 %. Parāda attiecības pret IKP pieaugums 2026. gadā galvenokārt atspoguļo pastāvīgi lielo vispārējās valdības budžeta deficītu.

(20) Ieteikumā, ar ko apstiprina Beļģijas vidēja termiņa plānu, ir precizēts reformu un investīciju kopums, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai, kā arī īstenošanas grafiks. Tajā ietverti esošie un pastiprinātie atveseļošanas un noturības plāna pasākumi, piemēram, pensiju reforma un publisko izdevumu pārskatīšana, kā arī papildu reformas un investīcijas, piemēram, darba tirgus reformas, nodokļu reforma, budžeta koordinācija un uzņēmējdarbības vide un regulējums. Reformas un investīcijas, kas ir pagarinājuma pamatā, ir jāveic pēc 2025. gada 30. aprīļa.

(21) Ilgtermiņa fiskālās stabilitātes riski Beļģijā ir augsti ([19]). Papildus nelabvēlīgajam sākotnējam budžeta stāvoklim saskaņā ar Komisijas 2024. gada ziņojumu par novecošanu ([20]) tiek prognozēts, ka pensiju izdevumi 2022.–2070. gadā palielināsies par 3,5 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju, kas ir 0,4 procentpunkti no IKP. Beļģijas atveseļošanas un noturības plānā ir ietverta pensiju reforma, kuras mērķis ir palīdzēt risināt šo problēmu; papildus ir noteikti citi mērķi, piemēram, uzlabot sistēmas sociālo ilgtspēju, stimulēt cilvēkus palikt aktīvā darba tirgū pēc priekšlaicīgas pensionēšanās nosacījumu izpildes un nodrošināt lielāku konverģenci starp pensiju sistēmām un to ietvaros. Saskaņā ar vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un nolūkā pamatot fiskālās korekcijas perioda pagarināšanu Beļģija apņēmās īstenot reformu, lai novērstu šo problēmu.

(22) Darbaspēka nodokļi (iedzīvotāju ienākuma nodokļi un sociālās iemaksas) ir vieni no augstākajiem ES visos ienākumu līmeņos, kas rada finansiālus šķēršļus strādāt. Specifiski nodokļu elementi otrajiem pelnītājiem, piemēram, "laulības koeficients" ([21]), izraisa īsāku darba laiku vai bezdarbu. Lielo nodokļu slogu darbaspēkam kompensē daudzas algu subsīdijas, kas padara ekonomiku neefektīvu un sarežģī nodokļu sistēmu. Turklāt ieņēmumi no patēriņa nodokļiem ir zemāki par ES vidējo rādītāju, jo plaši tiek izmantoti atbrīvojumi no PVN un samazinātas likmes. Kapitāla nodokļu struktūra kropļo investīciju praksi, radot nodokļu izraisītas pārmērīgas investīcijas konkrētos aktīvu veidos. Nodokļu sloga pārvirzīšana no darbaspēka uz citām nodokļu bāzēm un samazināta nodokļu izdevumu izmantošana varētu palīdzēt palielināt nodokļu sistēmas efektivitāti un samazināt šķēršļus strādāt. Saskaņā ar vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un nolūkā pamatot fiskālās korekcijas perioda pagarināšanu Beļģija apņēmās īstenot vairākus pasākumus, kuru rezultātā tiks virzīta uz priekšu ar nodokļiem saistītās problēmas novēršana.

(23) Sociālo pabalstu struktūra nemudina cilvēkus uzsākt darbu vai strādāt vairāk stundu. Daudzi sociālie pabalsti ir atkarīgi no statusa, nevis no ienākumiem, un tas mazina pabalstu sistēmas efektivitāti. Ilgstošiem bezdarbniekiem bezdarbnieka pabalsti ir neierobežoti laikā un nav atkarīgi no ienākumiem, un tas saasina esošos bezdarba slazdus. Sociālo pabalstu sistēmas struktūras reforma un tās pārredzamības palielināšana varētu palielināt stimulus strādāt. Saskaņā ar vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un nolūkā pamatot fiskālās korekcijas perioda pagarināšanu Beļģija apņēmās īstenot reformu, lai novērstu ar sociālajiem pabalstiem saistīto problēmu.

([18]) No 2026. gada šie skaitļi parādīsies kontroles kontā, kas izveidots saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 22. pantu.
([19]) Eiropas Komisija, 2024, Parāda ilgtspējas uzraudzības instruments.
([20]) Eiropas Komisija un Ekonomikas politikas komiteja, 2024. gada ziņojums par novecošanu, pieejams šeit: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.
([21]) Beļģija piemēro ienākumu sadales sistēmu ("laulības koeficients"), kas ļauj daļu no pelnošā partnera ienākumiem attiecināt uz partneri, kurš nav ienākumu guvējs.

(24) Publisko izdevumu struktūru un efektivitāti var uzlabot, lai radītu telpu lielākām publiskām investīcijām, kas arī gūtu labumu no uzlabotas projektu sagatavošanas. Neraugoties uz dažiem pasākumiem, ko visi valdības līmeņi veikuši saskaņā ar atveseļošanas un noturības plānu, kopējie publiskie izdevumi procentuāli no IKP Beļģijā joprojām ir vieni no lielākajiem eurozonā. Tas liecina, ka ir iespējams veikt vairāk ar izdevumiem saistītu fiskālo korekciju, piemēram, pieņemot obligātus uzkrājumu mērķrādītājus. Izdevumu pārskatīšana un politikas izvērtēšana var palīdzēt Beļģijai noteikt prioritātes un uzlabot publisko izdevumu efektivitāti. Saskaņā ar vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un nolūkā pamatot fiskālās korekcijas perioda pagarināšanu Beļģija apņēmās īstenot vairākus pasākumus, kuru rezultātā tiks virzīta uz priekšu ar publiskajiem izdevumiem saistītās problēmas novēršana.

(25) Efektīva budžeta koordinācija ir būtiska tādas federālas dalībvalsts gadījumā kā Beļģija, kur atbildība par izdevumiem ļoti lielā mērā ir nodota vietējām pašvaldībām. Neraugoties uz 2013. gadā parakstīto sadarbības nolīgumu, visos valdības līmeņos joprojām nav oficiālas vienošanās par daudzgadu budžeta mērķrādītājiem, un tas sarežģī budžeta koordināciju. Saskaņā ar vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu un nolūkā pamatot fiskālās korekcijas perioda pagarināšanu Beļģija apņēmās īstenot reformu, lai novērstu ar budžeta koordināciju saistīto problēmu.

Galvenie politiskie uzdevumi

(26) Saskaņā ar Komisijas 2024. gada ziņojumu par novecošanu ([22]) publiskie izdevumi ilgtermiņa aprūpei 2022. gadā sasniedza 2,3 % no IKP (ES vidējais rādītājs: 1,7 %), un tā rezultātā Beļģija ir viena no valstīm ar vislielākajiem ilgtermiņa aprūpes izdevumiem ES. Tiek prognozēts, ka līdz 2070. gadam ilgtermiņa aprūpes izdevumi palielināsies par 1,7 procentpunktiem no IKP salīdzinājumā ar vidējo pieaugumu par 0,8 procentpunktiem ES, palielinot Beļģijā ilgtermiņa fiskālās ilgtspējas riskus. Pieejamie dati liecina, ka Briseles reģionā un Valonijā ir augsts to personu īpatsvars, kuras, būdamas neatkarīgas vai nedaudz atkarīgas no aprūpes, dzīvo aprūpes iestādēs. Turklāt to vecāka gadagājuma cilvēku daļa, kuri bez vajadzības vai vismaz priekšlaicīgi tiek ievietoti stacionārās aprūpes iestādēs, vēl aizvien ir liela, kaut gan pēdējos desmit gados tā ir sarukusi. Federālās valsts iestādes ir sākušas reformas ar mērķi padarīt dažādu aprūpes iestāžu izmantošanu rentablāku, sevišķi nolūkā izvairīties no nevajadzīgas vai priekšlaicīgas ievietošanas stacionārās aprūpes iestādēs vai to aizkavēt. Šie pasākumi būtu jāīsteno, veicot darbības ar lielu ietekmi, jo īpaši, lai panāktu dažu ilgtermiņa aprūpes iespēju, piemēram, institucionālās aprūpes, izmaksu lietderību, vienlaikus saglabājot piekļuvi aprūpei un pakalpojumiem par pieņemamu cenu.

(27) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tās palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā pabeigt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, efektīvu īstenošanu ir būtiski, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās veicinātu Beļģijas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Komisijas paziņojumā "*NextGenerationEU* – tuvojas 2026. gads", kas pieņemts 2025. gada 4. jūnijā, ir precizēts piemērojamais grafiks mehānisma beigu posmam, sniegti norādījumi dalībvalstīm par to, kā līdz 2026. gada 31. augustam maksimāli palielināt īstenošanu, tostarp par to, kā vēl vairāk racionalizēt savus ANP, izklāstītas galvenās iespējas, kas jāapsver to pārskatīšanā, un uzsvērts, cik svarīgi ir rūpīgi kopīgi plānot pēdējo maksājumu pieprasījumu iesniegšanu 2026. gadā. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(28) Beļģijā ir paātrinājusies kohēzijas politikas programmu īstenošana, kas ietver atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Taisnīgas pārkārtošanās fonda (TPF) un Eiropas Sociālā fonda Plus (ESF+). Ir svarīgi turpināt centienus nodrošināt šo programmu ātru īstenošanu, vienlaikus maksimāli palielinot to ietekmi uz vietas. Beļģija jau veic pasākumus saskaņā ar kohēzijas politikas programmām, lai veicinātu konkurētspēju un izaugsmi, vienlaikus veicinot sociālo kohēziju. Vienlaikus Beļģija joprojām saskaras ar problēmām, arī tām, kas saistītas ar konkurētspēju, reģionālajām atšķirībām, arī attiecībā uz nabadzības un sociālās atstumtības risku, ko dažos reģionos saasina situācija mājokļu tirgū, piekļuve nodarbinātībai un aktivizēšanas pasākumiem, situācija saistībā ar prasmju pilnveidi un kvalitatīvu izglītību. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([23]) 18. pantu Beļģijai

([22]) Eiropas Komisija un Ekonomikas politikas komiteja, 2024. gada ziņojums par novecošanu, pieejams šeit: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([23]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatīšanas ietvaros ir jāpārskata katra programma, cita starpā ņemot vērā problēmas, kas konstatētas 2024. gada valstij adresētajos ieteikumos. Ar Komisijas priekšlikumiem, kas pieņemti 2025. gada 1. aprīlī ([24]), termiņš vidusposma pārskatīšanas rezultātu novērtējuma iesniegšanai par katru programmu ir pagarināts pēc 2025. gada 31. marta. Tie arī nodrošina elastību, kas palīdzēs paātrināt programmu īstenošanu, un rada dalībvalstīm stimulus piešķirt kohēzijas politikas resursus piecām Savienības stratēģiskajām prioritārajām jomām, proti, konkurētspējai stratēģisko tehnoloģiju, aizsardzības, mājokļu, ūdensapgādes noturības un enerģētikas pārkārtošanas jomā, un investīcijām prasmēs prioritārajās nozarēs, vienlaikus ESF+ programmās joprojām uzmanību pievēršot visneaizsargātākajām personām.

(29) Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma (*STEP*) sniedz iespēju ieguldīt kādā no svarīgākajām ES stratēģiskajām prioritātēm, tādējādi stiprinot ES konkurētspēju. *STEP* tiek īstenota, izmantojot 11 esošos ES fondus. Dalībvalstis var arī sniegt ieguldījumu programmā *InvestEU*, atbalstot investīcijas prioritārajās jomās. Beļģija varētu optimāli izmantot šīs iniciatīvas, lai atbalstītu kritiski svarīgu, tostarp tīru un resursefektīvu, tehnoloģiju izstrādi vai ražošanu.

(30) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un ar citiem ES fondiem, Beļģijai būtu efektīvi jārisina atlikušās problēmas, kas saistītas ar inovāciju, uzņēmējdarbības vidi, regulatīvo un administratīvo slogu un sarežģītību, ierobežojumiem pakalpojumu nozarē, rūpniecības un transporta dekarbonizāciju, atjaunīgo energoresursu izvēršanu, fosilā kurināmā subsīdijām, pārmērīgiem slāpekļa nosēdumiem, darbaspēka nepietiekamību un prasmju neatbilstību, nelabvēlīgā situācijā esošu grupu integrāciju darba tirgū, izglītības sistēmu un skolotāja profesiju.

(31) Lai gan Beļģija ir viena no ES līderēm inovācijas jomā un tai ir augsts pētniecības un izstrādes intensitātes līmenis, pētniecības un izstrādes darbības Beļģijā ir koncentrēta dažās nozarēs un lielos uzņēmumos. Augstais nodokļu atvieglojumu līmenis nesasniedz uzņēmumus ar vislielāko izaugsmes potenciālu. Lai panāktu labāku sniegumu inovācijas jomā un noturīgu produktivitātes pieaugumu, būtu jāpalielina zināšanu izplatīšana starp ekonomikas nozarēm. Ir iespējams uzlabot publiskā atbalsta pētniecībai un inovācijai efektivitāti un lietderību, jo īpaši, lai izvairītos no izstumšanas efekta un labāk piešķirtu resursus strauji augošiem uzņēmumiem. Turklāt zemais nodarbinātības mobilitātes līmenis Beļģijā, kas var būt saistīts ar tādiem faktoriem kā lielas piemaksas pie algas par darba stāžu un slikta darba samaksas pārredzamība, arī ierobežo inovācijas izplatīšanos pārējā ekonomikā.

(32) Kā noteikts Konkurētspējas kompasā, visām ES, valstu un vietējām iestādēm ir jāpieliek lieli pūliņi, lai izstrādātu vienkāršākus noteikumus un paātrinātu administratīvās procedūras. Komisija ir izvirzījusi vērienīgus mērķus administratīvā sloga samazināšanai – kopumā vismaz par 25 % un attiecībā uz MVU vismaz par 35 %; turklāt tā ir izveidojusi jaunus instrumentus šo mērķu sasniegšanai, piemēram, sistemātisku ES regulējuma stresa testu un pastiprinātu dialogu ar ieinteresētajām personām. Beļģijai ir jārīkojas, arī lai sasniegtu šo mērķi. Lielākā daļa (71 %) uzņēmēju uzskata, ka administratīvo procedūru sarežģītība ir problēma to uzņēmumam, veicot uzņēmējdarbību Beļģijā ([25]). Beļģijas uzņēmējdarbības vidi negatīvi ietekmē liels regulatīvais slogs un augsts sarežģītības līmenis. Administratīvais slogs uzņēmumiem ir smags, sevišķi nodokļu un darba tiesību jomā. Atbilstības nodrošināšana darba un nodokļu sistēmām MVU Beļģijā izmaksā salīdzinoši dārgi, sevišķi uzņēmumiem, kuriem jāuztur vairākas reģionālās sistēmas. Turklāt Beļģijā ir viens no zemākajiem uzņēmējdarbības dinamikas līmeņiem ES ([26]). Par spīti nesenam pieaugumam, jaunizveidoto uzņēmumu skaits joprojām ir zems, sevišķi starp uzņēmumiem ar darbiniekiem. Strauji augošu uzņēmumu īpatsvars Beļģijā ir ievērojami zemāks par ES vidējo rādītāju. Iespējams, ka uzņēmējdarbības dinamikas vājināšanā zināma loma ir augstiem tirdzniecības ierobežojumiem pakalpojumu nozarē. Būtu lietderīgi arī rīkoties, lai atceltu ierobežojumus reglamentētajām profesijām. Saskaņā ar 2023.–2024. gada produktu tirgus regulu Beļģijā ir vairāk ierobežojumu attiecībā uz lielāko daļu profesiju, proti, arhitektiem, grāmatvežiem un nekustamā īpašuma aģentiem. Ieceļošanas prasības joprojām ir īpaši augstas attiecībā uz šīm profesijām un juristiem.

([24]) Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko attiecībā uz īpašiem pasākumiem stratēģisku problēmu risināšanai vidusposma pārskatīšanas kontekstā groza Regulas (ES) 2021/1058 un (ES) 2021/1056, – COM(2025) 123 final.

([25]) "*Businesses' attitudes towards corruption in the EU*", Eirobarometra kopsavilkuma ziņojums (2024. gada aprīlis).

([26]) Beļģijas Valsts banka, Konkurētspējas datu apkopojuma rādītāji, 2024. gada ziņojums.

(33) Turklāt rūpnieciskai izmantošanai paredzētās elektroenerģijas cena Beļģijā ir daudz augstāka nekā gāzes cena. Tā kā ražošanas nozare rada 30 % no Beļģijas siltumnīcefekta gāzu emisijām, ir vajadzīgi papildu stimuli, lai dekarbonizētu rūpnieciskos procesus un pārietu uz tīrāku enerģiju. Aprites ekonomikas prakses un ilgtspējīgu piegādes ķēžu veicināšana arī varētu palīdzēt samazināt enerģijas pieprasījumu rūpniecībā. Aviācijas un jūrniecības nozares radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas, arī degvielas patēriņš, kas saistīts ar starptautiskiem pārvadājumiem, būtiski pārsniedz ES vidējo rādītāju ([27]). Dzelzceļa transports nav pietiekami pievilcīgs risinājums ne pasažieru, ne kravu pārvadājumiem, un vieglo automobiļu skaits ir pastāvīgi palielinājies, radot lielas sastrēgumu izmaksas. Diferencētāka ceļu lietošanas maksa visu veidu transportlīdzekļiem, turpmākas investīcijas sabiedriskajā transportā, kā arī automobiļu koplietošanas un aktīvas mobilitātes veicināšana padarītu transportu ilgtspējīgāku.

(34) Tā kā atjaunīgās enerģijas īpatsvars enerģijas galapatēriņā 2023. gadā bija tikai 14,7 %, atjaunīgo energoresursu izvēršana ir viena no sliktākajām ES. Beļģijai būs jāpieliek ievērojami pūliņi, lai līdz 2030. gadam sasniegtu savu atjaunīgo energoresursu mērķrādītāju 21,7 % apmērā, kas joprojām ir mazāks par Beļģijas paredzamo devumu ES 2030. gada mērķrādītāja sasniegšanā. Lai gan tīkla pārslodze, kas saistīta ar saules enerģijas ražošanu, ir kļuvusi par nopietnu problēmu, nav paziņots par jaunām investīcijām sauszemes tīklā. Turklāt Beļģijas tiesiskais regulējums joprojām kavē elastīgu resursu, piemēram, pieprasījumreakcijas un uzkrāšanas, attīstību. Investīcijas tīkla infrastruktūrā un atļauju piešķiršanas procedūru paātrināšana veicinātu atjaunīgo energoresursu izvēršanu. Turklāt varētu veicināt enerģijas koplietošanu, pašpatēriņu un pieprasījuma puses elastību. Neraugoties uz salīdzinoši lielo kodolenerģijas īpatsvaru energoresursu struktūrā, elektroenerģijas cenas mājsaimniecībām Beļģijā ir augstas salīdzinājumā ar gāzi un krāšņu kurināmo, un tas kavē pāreju uz elektroenerģiju un zaļākām siltumapgādes sistēmām. Akcīzes nodokļu novirzīšana no elektroenerģijas uz dīzeļdegvielu un gāzi padarītu elektroenerģiju cenas ziņā pieejamāku nekā fosilais kurināmais.

(35) Beļģijā ir lielas fosilā kurināmā subsīdijas, kuras tā neplāno pakāpeniski atcelt līdz 2030. gadam. Nesenā Beļģijas iestāžu ziņojumā ([28]) tiek aplēsts, ka federālās tiešās fosilā kurināmā subsīdijas 2021. gadā sasniegs 12 miljardus EUR (2,4 % no IKP). Jo īpaši varētu uzskatīt, ka prioritāte ir pakāpeniski atcelt fosilā kurināmā subsīdijas, kas mērķtiecīgi nemazina enerģētisko nabadzību un nenovērš patiesas bažas par energoapgādes drošību, kavē elektrifikāciju un nav būtiskas rūpniecības konkurētspējai. Beļģijā fosilā kurināmā subsīdijas, piemēram, samazināts akcīzes nodoklis degvieleļļai un profesionālajai dīzeļdegvielai, uzņēmumu degvielas kartes un samazināts PVN gāzei, ir ekonomiski neefektīvas, paildzina atkarību no fosilā kurināmā un neveicina Beļģijas klimata saistību izpildi. Fosilā kurināmā subsīdijas kavē arī ēku renovāciju nolūkā uzlabot energoefektivitāti, un pastāv risks, ka Beļģija nesasniegs savus 2030. gada renovācijas un energoefektivitātes mērķrādītājus. Palielinot pašreizējo investīciju apmēru energorenovācijā un papildinot investīcijas ar politikas reformām, lai stimulus novirzītu uz energorenovāciju un mazoglekļa siltumapgādes risinājumiem, tiktu paātrināta enerģētikas pārkārtošana.

(36) Ūdens kvalitāte un dabas degradācija ir būtiski iemesli, kas rada bažas, jo lielāko daļu ūdensobjektu Beļģijā ietekmē difūzā piesārņojuma avoti. Biodaudzveidības apmēra samazināšanās apdraud ekonomikas nozares, kas ir ļoti atkarīgas no ekosistēmu pakalpojumiem. Dabā balstīti risinājumi ir būtiski, lai veidotu klimatnoturību un pasargātu ekonomiku no ekstremālu laikapstākļu ietekmes. Intensīvā lauksaimniecība, jo īpaši lopkopība, izdala lielu daudzumu gaisa, augsnes un ūdens piesārņotāju. Piesārņojumu rada arī elektroenerģijas ražošana, metālrūpniecība un ķīmisko vielu ražošana. Lai gan Flandrijas valdība pieņēma pārskatītu septīto rīcības programmu nitrātu jomā, ir jāveic turpmāki pasākumi, lai samazinātu barības vielu un ķīmisko vielu daudzumu virszemes ūdeņos un palīdzētu padarīt lauksaimniecību ilgtspējīgāku.

(37) Brīvo darbvietu rādītājs Beļģijā pašlaik ir viens no augstākajiem ES (4,1 % salīdzinājumā ar ES vidējo rādītāju 2,3 % 2024. gadā), un darba devējiem ir grūti pieņemt darbā darbiniekus ar vajadzīgajām prasmēm. Darbaspēka nepietiekamību un kvalificēta personāla trūkums kavē uzņēmējdarbību un investīcijas, arī zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Tomēr nodarbināto iedzīvotāju īpatsvara atšķirības starp reģioniem ir būtiskas, un ir iespējams uzlabot starpreģionu darbaspēka mobilitāti. Joprojām ir svarīgi integrēt nelabvēlīgā situācijā esošas grupas, arī cilvēkus ar zemāku izglītības līmeni, gados vecākus darba ņēmējus, cilvēkus, kuriem ir migrantu izcelsme, un personas ar invaliditāti. Tas liecina par iespēju uzlabot darbaspēka aktivizācijas politikas efektivitāti, jo īpaši uzlabojot valsts nodarbinātības dienestu efektivitāti un mērķtiecīgāk īstenojot pasākumus, lai palīdzētu darba tirgū integrēt nelabvēlīgā situācijā esošas grupas. Prasmju neatbilstība ir skaidrojama arī ar pieaugušo prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas zemo līmeni.

([27]) ES transports skaitļos: 2024. gada statistikas buklets.
([28]) *FPS Finance*, 2024, *Inventory of federal fossil fuel subsidies.*

(38) Neraugoties uz lielajiem publiskajiem izdevumiem izglītībai, mācību rezultāti ir pasliktinājušies, un to personu īpatsvars, kurām ir augstākie rezultāti, ir strauji samazinājies ([29]). Sociālekonomiskā situācija un migrantu izcelsme joprojām ir svarīgi aspekti, prognozējot skolēnu sniegumu. Lai gan visas kopienas veic plaša mēroga reformas, lai risinātu šīs problēmas, turpmāka atstāšanas uz otru gadu politikas pārskatīšana, piešķirot skolēniem lielāku elastību pāriet no vispārējās izglītības uz profesionālo izglītību un otrādi un uzlabojot personalizētu mācīšanos, varētu palīdzēt novērst nevienlīdzību un novērst skolēnu sekmju pasliktināšanos. Ir ļoti svarīgi uzlabot visu skolēnu, arī nelabvēlīgā situācijā esošo grupu, pamatprasmes, lai uzlabotu viņu izredzes darba tirgū. Darbaspēka nepietiekamību varētu novērst, uzlabojot profesionālās izglītības un apmācības (PIA) atbilstību darba tirgum tehniskajās profesijās un palielinot IKT (informācijas un komunikācijas tehnoloģijas) un *STEM* (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) skolēnu un PIA un augstākās izglītības absolventu skaitu. Skolotāju nepietiekamība joprojām ir ārkārtīgi liela visā valstī un nesamērīgi ietekmē skolas, kurās ir lielāks nelabvēlīgā situācijā esošu skolēnu īpatsvars ([30]). Ir vērts aktīvāk rīkoties, lai palielinātu skolotāja profesijas pievilcību, jo īpaši nodrošinot darba stabilitāti, kā arī saistošas un diferencētas karjeras iespējas.

(39) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2025. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu 2025. gada ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. Beļģijas gadījumā 2., 3., 4. un 5. ieteikums palīdzēs īstenot pirmo ieteikumu eurozonai par konkurētspēju., 4. un 5. ieteikums palīdzēs īstenot otro eurozonai adresēto ieteikumu par noturību, bet 1. ieteikums palīdzēs īstenot 2025. gada ieteikumā izklāstīto trešo eurozonai adresēto ieteikumu par makroekonomisko un finanšu stabilitāti.

AR ŠO IESAKA Beļģijai 2025. un 2026. gadā rīkoties šādi.

1. Palielināt kopējos aizsardzības un drošības izdevumus un gatavību, vienlaikus nodrošinot parāda ilgtspēju saskaņā ar Eiropadomes 2025. gada 6. marta secinājumiem. Ievērot neto izdevumu maksimālos pieauguma tempus, ko Padome ieteica 2025. gada 20. jūnijā, lai novērstu pārmērīga budžeta deficīta situāciju, vienlaikus izmantojot valsts izņēmuma klauzulā paredzēto atkāpi attiecībā uz lielākiem aizsardzības izdevumiem. Īstenot reformu un investīciju kopumu, kas ir pagarinātā korekcijas perioda pamatā, kā Padome ieteikusi 2025. gada 20. jūnijā. Padarīt ilgtermiņa aprūpes sistēmu izmaksu ziņā efektīvāku, vienlaikus saglabājot piekļuvi aprūpei un pakalpojumiem par pieņemamu cenu.

2. Ņemot vērā piemērojamos termiņus reformu un investīciju savlaicīgai pabeigšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2021/241, ievērojami paātrināt atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu. Paātrināt kohēzijas politikas programmu (ERAF, TPF, ESF+) īstenošanu, attiecīgā gadījumā izmantojot iespējas, ko sniedz vidusposma pārskatīšana. Optimāli izmantot ES instrumentus, tostarp *InvestEU* un Eiropas stratēģisko investīciju platformas piedāvātās iespējas, lai uzlabotu konkurētspēju.

3. Vienkāršot regulējumu, uzlabot regulatīvos rīkus, samazināt administratīvo slogu un likvidēt šķēršļus tirdzniecībai un konkurencei, jo īpaši pakalpojumu nozarē un reglamentētajās profesijās, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi un dinamiku. Palielināt inovāciju izplatību, novirzot publisko pētniecības un izstrādes atbalstu uzņēmumiem ar vislielāko izaugsmes potenciālu. Šajā sakarā arī veicināt darba ņēmēju darba mobilitāti.

4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilās degvielas, arī pastiprinot energoefektivitātes uzlabojumus un samazinot fosilā kurināmā izmantošanu ēkās, un vēl vairāk stimulējot rūpniecības dekarbonizāciju. Nodrošināt stimulus un likvidēt šķēršļus, lai palielinātu sabiedriskā transporta, mazemisiju transporta un aktīvās mobilitātes izmantošanu un piedāvājumu. Paātrināt atjaunīgās enerģijas izvēršanu un modernizēt tīkla infrastruktūru, vēl vairāk vienkāršojot atļauju piešķiršanas procedūras, pieņemot tiesisko regulējumu, lai veicinātu investīcijas atjaunīgās enerģijas iekārtās, un atvieglojot enerģijas koplietošanu. Veikt konkrētus pasākumus, lai pakāpeniski atceltu fosilā kurināmā subsīdijas, jo īpaši transporta un siltumapgādes nozarē, arī pārceļot akcīzes nodokļus no elektroenerģijas uz fosilo kurināmo. Veikt turpmākus pasākumus ilgtspējīgas lauksaimniecības jomā, uzlabojot ūdens kvalitāti un samazinot barības vielu zudumus.

([29]) ESAO 2022. gada Starptautiskā skolēnu novērtēšanas programma.
([30]) *Gambi, L., & De Witte, K.* (2023), *The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages. Feb Research Report Department of Economics.*

5. Novērst darbaspēka trūkumu un prasmju neatbilstību, arī zaļās un digitālās pārkārtošanās nolūkā. Uzlabot aktīvas darba tirgus politikas efektivitāti un mērķtiecīgumu, lai darba tirgū vēl vairāk integrētu nelabvēlīgā situācijā esošas grupas, jo īpaši cilvēkus ar zemu izglītības līmeni, gados vecākus darba ņēmējus, cilvēkus, kuriem ir migrantu izcelsme, un personas ar invaliditāti. Uzlabot izglītības un apmācības sistēmu sniegumu un taisnīgumu, kā arī palielināt to atbilstību darba tirgum, jo īpaši IKT un *STEM* jomās. Turpināt reformas, lai palielinātu skolotāja profesijas pievilcību, attīstot elastīgākas un pievilcīgākas karjeras iespējas un skolotāju apmācību.

Briselē, 2025. gada 8. jūlijā

Padomes vārdā –

priekšsēdētāja

S. LOSE